

Bromma flygplats som den kan se ut från Stenhammarsvägen..

Foto: INGER LARSSON

Lägesrapport från flygplatsen

Bromma flygplats får förlängt kontrakt och det berör självfallet oss här i Bromma kyrka.

För att bevaka vad som händer har Bromma Kyrkas villaägarförening bildat en arbetsgrupp som följer vad som händer runt flygplatsen. I mitten av februari var representanter från arbetsgruppen, styrelsen och Eneby trädgårdsstadsförening och mötte chefen

för Bromma flygplats, Marie-Louse Reinius, och Luftfartsverkets flygakustiker Marie Hankanen. Arbetsgruppen har gjort en sammanfattning av sitt arbete och har skrivit en mer ingående redogörelse av sina slutsatser. Den går att läsa på vår hemsida <http://brommakyrka.abc.villaagarforening.se/>

Forstättning nästa sida

Årsmöte 23 april 18.30 -21.00

Ängby Slott. Väl mött! Bromma kyrkas villaägarförening

Dagordning och verksamhetsberättelse på sidan 4

Bromma flygplats: Vi undersöker hur vi bäst ska kunna bygga bullerskydd

Frågorna till Luftfartsverkets ledning på Bromma var många liksom önskemålen. Arbetsgruppen har satt ihop följande kravlista:

Punkt 1. Bromma flygplats är unik. Ingen annan flygplats i Sverige har bostadsbebyggelse 170 meter från landningsbanan. Därför är det rimligt med hårda miljökrav.

När det gäller särskilda miljökrav för Bromma flygplats menade Marie-Louise Reinius att det är inte bara för Luftfartsverket att kräva. Flygplatser lyder under internationella regler, EU-regler (Bromma, Tempelhof i Berlin och City Airport i London har redan ett särskilt undantag från EU-reglerna som begränsar bullret), nationella regler och flygsäkerhetsregler. Samtidigt är hela flygindustrin nu under hårt tryck att förbättra planen både vad gäller utsläpp och buller, men det tar tid. Det tar många år att utveckla ett nytt plan och när de tas i tjänst används de 20-25 år.

Luftfartsverket har ansvaret för markaktiviteterna på och runt flygplatsen och kan göra en del vad det gäller bullret men inte allting.

Vi vill vara acceptabla grannar och göra allt vi kan för att minimera störningar, men det är inte vi som flyger några plan, säger Marie-Louise Reinius. Vi har möjlighet att förbjuda nattflyg och det har vi gjort och det finns en begränsning på hur mycket plan får bullra för att få flyga till Bromma. Enda

undantagen är regeringsplanen och räddningstjänsten som kan landa även nattetid.

Boende närmast flygfältet har noterat att regeringsplanen är ett av de bullrigaste.

Vi har också tänkt på det, sade Marie-Louise Reinius och vi har bett piloterna på regeringens plan att flyga tystare. Det går att göra.

Punkt 2. Ett avtal med tvingande miljökrav och en miljöplan för en successiv övergång till tystare plan och plan som kräver kortare uppvärmningstid före start. Utan myndighetskrav från flygplatsen tror vi inte att flygbolagen och flygplanstillverkarna anstränger sig.

I avtalet med Stockholms stad finns inga visioner om miljön kring Bromma flygplats inskrivet.

Vi har velat undvika det, säger Marie-Louise Reinius. I stället vill vi ha miljövillkoren samlade i miljöavtalet från miljödomstolen. Ärendet Bromma flygplats har legat i miljödomstolen i 15 år nu men det ryktas att det ska komma en dom senare i år.

Punkt 3. Bindande löften om skydd för närboende, som en bullervall mot Bromma Kyrka och isolering av dagis och skolor under bullermattan.

Det är framför allt Lillängsgatan och norra delen av Attundavägen samt norra delarna av angränsande gator som störs, inte minst av markbuller. För några år se-

Chefen för Bromma flygplats, Marie-Louise Reinius, tog emot en delegation från Bromma Kyrkas villaägareförening och Enebys trädgårdsstadsförening i februari.

Foto: INGER LARSSON

dan diskuterades bullerplank eller en bullervall men projektet rann ut i sanden då några av de berörda villaägarna protesterade mot det förslag som Luftfartsverket då kostnadsmissigt kunde gå med på.

Vi kan ta fram vår gamla utredning och fortsätta där vi slutade, säger Marie-Louise Reinius. Med ett längre avtal går det att göra mer omfattande investeringar.

Det kan handla om bullerplank, men de kan bli rätt höga eller en bullervall. Men dels har marken vid flygplatsen dålig bärighet och det krävs geologiska undersökningar. En bullervall får inte heller påverka landningsbanan eller inkräkta på den säkerhetzon bredvid landningsbanan som behövs för flyget. Nio hus har sedan tidigare extra isolering, men kanske

är det fler som borde få det.

Dagis och skolor inom bullermattan har inte nämnts hittills.

Punkt 4. Kontrollprogram för uppföljning av avtalet.

Har vi inte sett till hittills.

Punkt 5. Om möjligt undvika ökat buller genom att inte tillåta fler flygrörelser utan hellre sänka antalet tillåtna rörelser eller bara tillåta ökat antal flygrörelser bara om bullret inte ökar, alltså att det då används tystare plan.

Antalet tillåtna flygrörelser enligt det nya avtalet ökar från 65 000 till 80 000 per år. Det betyder inte att maxantalet flygrörelser automatiskt kommer att utnyttjas. Antalet starter och landningar påverkas av antal flyglinjer och den allmänna konjunkturen.

Så är läget just nu. Och arbetsgruppen fortsätter följa vad som händer på Bromma flygplats.

Margareta Rost Taylor

**Läs arbetsgruppens rapport på vår hemsida:
<http://brommakyrka.abc.villaagarforening.se/>**

Bromma Kyrkas riktiga urinnevånare

Inte många av oss kan skryta med att vara födda i Bromma kyrka.

Men det kan Olle Ljunggren. Han är född i huset på Terserusvägen 20 år 1922.

Hans föräldrar drev där ett trädgårdsmästeri och hade också kor, grisar och höns.

Olle bor ännu kvar i huset han föddes i. Han bor i undervåningen och sonen Rolf huserar på övervåningen.

Olle och hans familj har sett området kring Bromma Kyrka förvandlas från en lantlig idyll till dagens tätbebyggda villaområde.

Huset på Terserusvägen byggdes 1905 av Olle Ljunggrens farfar Frans. Han kom till Stockholm från Västergötland under andra delen av 1800-talet och drev ett mejeri i Vasastan. Det gick bra.

Frans Ljunggren satsade på att köpa tio tunnland mark strax väster om Bromma kyrka och bygga ett hus. På marken bedrev Frans son Nils jordbruk med tre kor och ett tjugotal grisar och en häst. 1918 startade Olles pappa Nils också trädgårdsmästeri. Där odlades mycket frukt, bland annat äpplen av alla möjliga slag.

– Vi hade Åkerö och melonäpplen bland annat minns jag, säger Olle.

Han berättar om varmbän-

kar där man drev upp planter och odlade tidig sallad och meloner. I växthuset växte tomater och på friland fanns kålrötter, vitkål och brysselkål

Till varmbänkarna använde man gödsel från egna djur och stallgödsel från Solvalla. Till grisarna köpte man matrester från Karlbergs slott.

– I början var inte kommunikationerna något vidare, berättar Olle. Spårvagnen gick till Ulvsunda, men därifrån fick man gå. Eller gå från Sundbyberg eller Bromsten.

Men det var före Olles tid. Han minns två busslinjer, 62 som gick längs Drottningholmsvägen och 63 som gick via Bällsta bro från Kungsboplan och senare Norra bantorget.

Det var meningen att spårvagn skulle gå längs Stenhammarsvägen men den blev aldrig byggd och till slut byggde man villor där i stället.

Familjen Ljunggrens ursprungliga tomt sträckte sig österut till Norlindsvägen, ner över nuvarande Spångavägen till Klockarstigen och österut till där längan med affärer fortfarande finns kvar.

Affärshuset byggdes i hörnet av den ursprungliga tomten av Frans Ljunggren och från början fanns där en

Rolf Ljunggren bor på övervåningen och Olle Ljunggren på undervåningen på huset som Olles farfar byggde på det som idag är Terserusvägen.

Foto: INGER LARSSON

mjölkaffär som han drev själv några år, en köttaffär, en speceriaffär och en färghandel.

Olle gick först i skola i prästgården. Inte förrän 1930 stod Norra Ängby skola klar.

– Under kriget födde jag upp kaniner, berättar Olle. De gav både kött och skinn.

Under tiden kröp storstaden närmare och 1936 skulle Spångavägen, som då slutade vid Bällstavägen, dras över Ljunggrens mark ner mot Brommaplan. Dödsboet efter Frans Ljunggren sålde av det mesta av marken och behöll då bara fem villatomter närmast huset och jordbruk och

odlingar lades ner.

Olles pappa Nils flyttade sitt trädgårdsmästeri till Jakobsberg i stället och där odlade han vidare ända till 60-talet.

När Olle var klar med skolan skulle han få en jordbruksutbildning hos en farbror i Uppland var det tänkt. Men när lite oplanerad väntetid kom emellan såg han sig om efter andra jobb och fick med lite flax jobb på posten.

Snart delade han ut breven i Bromma Kyrka, sedan Äppelviken, sedan blev han postchaufför och karriären inom posten fortsatte hela hans arbetsliv. Större delen av sin tid på posten tillbringade Olle på Stockholm 1 på Vasagatan i det gamla, tjugosiga postpalatset.

Sonen Rolf följde en liknande bana på så sätt att efter Kyrkskolan, Norra Ängby och Nya elementar började han direkt på Televerket och Ängby telefonstation. Och nu arbetar han på Telias huvudkontor i Farsta.

Om de saknar jordbruket och trädgårdsmästeriet?

– Nä, det är trevligt att ha grannarna lite närmare, tycker Olle.

Margareta Rost Taylor

Bilden till vänster är huset sett från väster någon gång på 20-talet. Idag är huset vitt och bilden till höger är tagen mer från sydsidan.

Foto: INGER LARSSON

Årsmöte 23/4 18.30

BROMMA KYRKAS VILLA-
ÄGARFÖRENING U P A

Medlemmarna kallas härmed till årsmöte på Ängby slott onsdag 23 april 2008 18.30 - 21.00. Kaffe och smörgås finns från 18.15.

Årsmötet inleds med:

- Föredrag om utgrävningarna i Karsviks hage, Norra Ängby – arkeolog Anders Carlsson från Stockholms universitet.
- Information om senaste tidens ökade antal inbrott – Göran Erikson. Eventuellt kommer också vår nya närpolis Erik Weibring
- Information från arbetsgruppen om Bromma flygplats och det nya avtalet.

Dagordning:

1. Årsmötets öppnande
 2. Frågan om årsmötet blivit i behörig ordning utlyst
 3. Dagordningens fastställande
 4. Val av ordförande och sekreterare vid årsmötet
 5. Val av två justeringsmän att jämte ordföranden justera protokollet från årsmötet
 6. Föredragning av verksamhetsberättelsen och bokslut
 7. Föredragning av revisorernas berättelse
 8. Fastställande av resultat- och balansräkning
 9. Beslut om disposition av vinst eller förlust
 10. Beslut om ansvarsfrihet för 2007 års förvaltning
 11. Beslut om arvoden för år 2008
 - a) till styrelsen b) till revisorerna
 12. Val av a) 2 styrelseledamöter för två år b) 2 suppleanter för ett år c) 2 revisorer för ett år d) 2 revisorssuppleanter för ett år e) Val av ledamöter i valberedningen
 13. Beslut om årsavgift för år 2009 (Förslag: 50 kronor överstigande det belopp som Villaägarna beslutar om vid årsstämman. För 2008 gäller 300+50= 350 kronor)
 14. Övriga vid årsmötet väckta ärenden
 15. Årsmötets avslutning.
- Läs hela verksamhetsberättelsen på brommakyrka.abc.villaagarforening.se

Hus på Lillängsgatan

Vretvägen 12 med Eneby gård i bakgrunden.

Är du foto- och historieintresserad?

Vår villaägarförening har en ganska stor samling fotografier på hus och miljöer från när området byggdes och fram till 1942. Om du vill se om det finns ett foto på just ditt hus måste det alltså vara byggt före 1942.

Många bilder är svartvita fotografier från 1920- och 30-talet. Dessutom finns en stor tjock på bok på över 1 000 sidor som heter "Stor-Stockholms

Villastäder i ord och bild" som är tryckt 1942.

Här finns många sidor om Bromma som helhet och många bilder på enskilda hus i vårt område. Se några exempel på bilder här ovan.

Dessa fotoskatter har funnits i många år i föreningens arkiv hos Göran Erikson men vi skulle vilja göra dem mer tillgängliga för alla intresserade i området.

Skulle du kunna tänka dig att ha denna fotoskatt hemma hos dig för att i så fall låna ut / visa bilder till boende i området? Mycket bra är om du också kan scanna kort och skicka till folk mot, kanske mot viss liten ersättning.

Kontakta Inger Larsson på inger.larsson@larelia.se om du vill bli föreningens fotoskattinnehave.

Inger Larsson

Eldningsförbud nästan jämt

Det är inte tillåtet att elda avfall hemma på sin villatomt. Eldningsförbudet omfattar hela kommunen och gäller även för det trädgårdsavfall som är möjligt att kompostera.

Under veckorna 18 och 40 får grova grenar och liknande eldas. Eldningen är tillåten under förutsättning att inte olägenheter och brandrisk uppkommer. I princip är det alltså eldningsförbud året om eftersom det är svårt att inte åstadkomma olägenheter för grannar.

Bo Asp tar sig an dina rufsiga fruktträd. Pris gör ni upp direkt med Bo.

Inte för sent att beskära träd

Här håller villaägarföreningens trädbeskärare Bo Asp på att kapa grenar för fullt. Om du missade vår beställningsblankett i förra Info-bladet går det bra att beställa beskär-

ning av Bo direkt. Han gör även beskärning i juli, augusti och september.

Bo har telefon 08-6670662 eller 070-6702182 och mailadress boasp@telia.com

Valborgsmässofirande

Eneby trädgårdsstadsförening bjuder in till Valborgsmässoelden vid Klarbärsvägen. Elden tänds klockan 20.

Kör och försäljning av korb, läsk och godis.